

KIADÓHIVATAL TELEFON: 9-77

Str. Baron L. Pop 10

SZERKESZTŐSÉG TELEFON 1-77

Éjeli telefon (nyomda) 2-02

ELŐFIZETÉSI ÁR

Egész évre . . . . . 1150 Lei
Félévre . . . . . 600 "
Negyedévre . . . . . 320 "
Egy hétre . . . . . 110 "

X évfolyam * 26. szám

1929 Február 1 Péntek

* 689 év Sombat 20 *

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

A kölcsönszerződést ma aláírják Párisban

A stabilizációs kölcsön megnyitja a nagy angol és amerikai kölcsönök útját

Kedden jön haza Mihai Popovici ésszerdán megiesz a stabilizáció. A belföldi ipar az államtól való követelésének 15 százaléka fejében kölcsönkötvényeket vesz át

Hugyink-e a híjontának és szemekink nem kápraznak-e. Csakugyan megkötötték, sőt a mai nap folyamán alá is fogják írni? Nem úz-e ismét trófiát velünk a bukaresti telefon krakogó hangja, a mely már annyiszor zörögte füllünkbe, hogy holnap kötik meg, hogy ma írják alá, sőt már tegnap perlektuálták az egész dolgot?

Ez a kölcsönügy veszedelmesen hasonlít a pásztortűre és a farkas mesejéhez. A pásztortűre addig befodlatotta a vad jámbor lakót a veszküldással: jön a farkas, jön a farkas, hogy amikor egyszer csakugyan eljött a farkas, senki sem hitte el neki. Mi is már alig tudjuk elhinni a hirt, hogy Párisban végleg és visszavonhatatlanul megkötötték a kölcsönt. Közel két esztendője folynak ezek a kölcsöntárgyalások s a két év alatt nem telt el hét, hogy ne érkezett volna jelentés a kölcsönügy kedvező állásáról. Ez a szerencsétlen kölcsön már legalább ötvenszer állott közvetlenül aláírás előtt s csak az utolsó pillanatban jött mindig közbe valami. A től már be volt mártva a lantába, csak a papír csuszolt ki mindig az aláírók keze alól. Ebbe a kölcsönügybe már belebukott az örökéletűnek hitt Pratiann-kormány és az új kormány léte is szoros függvényévé vált a kölcsönnek.

Most végre megvan. Aláírva még nincs ugyan, de meg van kötve. Minden jele arra vall, hogy ezalkalommal már elkerült a csúfulat a turre és hogy a kölcsönügy szóbanforgó fázisa végérvényesen lezárult. Ezzel a tennyel Románia gazdasági élete új korszakába lép. De nemcsak a gazdasági életre, hanem az államélet minden ágára döntő kihatással lesz a kölcsön megkötésének. Ezek óta létezőnként nehezedett az országunkra a kölcsön problémája. Sötét és fekete árnyéként feküdt rá ennek az államnak minden életvilágulására. Mióta a nemzeti parasztpárt ura nra jutott, az a feszült kölcsönvárást még fenyegetőbbé vált. A kormány érezte, hogy sorsa összeforrott a kölcsön sorsával és ez a tudat megbénított minden lendületet, minden alkotó szándékot, minden reformtervet és az egész közélet nem volt más, visszafogott várakozásnál. A kormány nem is akart hozzáfogni addigi programja és reformtervei megvalósításához, amíg a kölcsönügy és ezzel saját sorsa tisztázva nincs.

Most talán végre felszabadul az ország a hidronómás alól s a gazdasági élet vértöréngése is visszanyeri normális egészséges ritmusát. Am, ha eddig ló-

lékzetvisszafojtva vártuk a kölcsöntárgyalások kedvező befejezését, úgy most nem csekélyebb várakozással tekintünk a kormány további magatartása elé. Most erkezik el az ideje annak, hogy a kormány megmutassa igazi arcát, mert eddig csak egy elkényeszeredett fintort láttunk rajta. A tulajdonképeni kormányzás most kezdődik csak a cselekvő és alkotó államvezetés. Nem vetjük a kormány szemére, hogy eddig ugyszólván semmitsem valósított meg meg hirdett programjából, mert teljes mértékben át tudjuk érezni azt a lelkiállapo-

tot, amelyben eddig leledzett.

De most... most el vannak takarítva az utból az utolsó akadályok, most nem szabad tovább habozni és késlekedni. A kölcsön realizálása nemcsak a gazdasági életet fogja stabilizálni, de megszilárdítja a kormány helyzetét is. A dolog természetéből folyik, hogy az a kormány, amely megkezdte a gazdasági konszolidáció nagy művét, be is kell, hogy fejezze azt. Egy időközi rezsüm-változás kockára tehetné az egész konszolidációs mű sikerét. Ezt a tényleg nagyon

Az ideiglenes pénzügyminiszter bejelentette a sajtónak, hogy a párisi tárgyalások sikeresen befejeződtek

Bucuresti-Bukarest, január 31. Az Uj Kelet tud.) Két heti egyre okozó izgalom után Madgearu ideiglenes pénzügyminiszter ma magához kérte a sajtó képviselőit és a kormány nevében hivatalosan bejelentette, hogy a párisi kölcsöntárgyalások sikeresen befejeződtek és a megállapodást, amely teljesen elkészült és minden pontot magába foglal, péntek délben írják alá. Az ideiglenes pénzügyminiszter közölte a sajtóval, hogy a kibocsátási árfolyam Párisban 92, Londonban és Németországban 88 lesz és a kamat 7 százalék.

Madgearu bejelentése óriási szenzációt keltett. A kormány tagjai között különös örömet keltett a hír, amely egyébként a tözde élénkülésében is érezte hatását. Megbízható helyről nyert értesülésünk szerint az aláírás már meg is történt, a kormány azonban csak holnap kívánja nyilvánosságra hozni. Ezzel egyidejűleg létrejött a megállapodás a svéd gyufatrószlett és a 30 millió dolláros kölcsönről, úgyhogy a kormány mintegy 100-110 millió dollár felőt fog rendelkezni.

A kormány egyébként a parlament pénteki ülésén fogja bejelenteni a kölcsön megkötését, utána elnapolják a parlament egészen keddig. Keddre hazavárják már Mihály Popovici pénzügyminisztert, aki már a parlament keddi ülésén be fogja terjeszteni a stabilizációs törvényjavaslatokat, Keddről szerdára virradó éjjel fogja a parlament a stabilizációt ratifikálni. A stabilizáció technikai munkáját, amint már jelentettük, Charles Rist, a Francia Bank alkormányzója fogja elvégezni, akit a kormány vétőjog nélkül a Banca Nazionale mellé, mint a lej stabilizációs kormánybiztosát kooptálta.

Tudvalevő, hogy a belföldi ipar, amely jelentékeny hitelezője az államnak, a kölcsönből fogja megkapni követeléseit. A belföldi ipar képviselői a kölcsöntárgyalások során azt a ajánlatot tették, hogy a bankárok emeljék fel a kölcsön összegét 20 millió dollárral, amely kötvényeket a belföldi ipar vette volna át követelése fejében és az állam addig is fizette volna a kamatokat az iparvállalatoknak, amíg ezeket a kötvényeket plaszirozták volna. Ez a terv azonban elesett, mert Charles Rist felvilágosította a belföldi ipar képviselőit arról, hogy a kölcsön eredeti összegébe bele van már kalkulálva a belföldi ipar követelése. A francia szakértő azonban azon a véleményen van, hogy most, amikor a kölcsönből ki fogják elégíteni az iparvállalatok követeléseit, méltányos, hogy ez összeg egy részével a belföldi iparvállalatok is vegyenek részt a kölcsön jegyzésében. A belföldi ipar valószínűleg követeléseinek 15 százaléka erejéig, ami mintegy 3 millió dollárt tesz ki, köl-

jól tudták a liberálisok és ezért érezték halálos döfésként bukásukat, de tudja ezt a tény a magas régenstanács is, amely éppen e szempontból vezéreltetve hívta az ország élére Maniu Gyulát.

A ma aláírásra kerülő párisi kölcsön csak az első fázisa annak a hitelakciónak, amelyre az országnak szüksége van. Most jönnek majd a beruházási kölcsönök, amelyeket szintén a külföldi tőkétől várnak. Ez a mostani kölcsöntárgyalás éppen elegendő tanulságot szolgáltatott a kormánynak arra, hogy a külföld bizalma ismét helyreálljon az országgal szemben. Tapasztalhatta a kormány, hogy a tőke a legérzékenyebb szeizmográf, amely minden eseményre amely itt történik, érzékenyen reagál. Az a kamosszajrás, amelyet az utolsó hetekben a kormánynak meg kellett tennie, a tízéves liberális kormányzás következménye volt. Ha azt akarja a kormány, hogy az ezután következő kölcsöntárgyalásai simábbak és eredményesebbek legyenek, úgy meg kell kezdenie az alkotó munkát az egész vonalon és meg kell teremtenie azt a belső harmóniát az országban, amely nélkül alkotó munka el nem képzelhető.

csönkötvényt fog elfogadni.

Az esti órákban jelenti tudósítónk, hogy a kormány körében egyre fokozódik az optimizmus és a bizakodás. A kormány tagjai nagy reményeket fűznek a kölcsönt követő gazdasági fellendüléshez. Azt hiszik, hogy most már nyitva van az útja a nagy amerikai és angol kölcsönöknek, amelyek a petróleum és a szénipar fejlesztésében fognak szerepet vállalni.

A bukaresti esti lapok jelentése szerint a párisi kölcsöntárgyalások sikeresen befejeződtek. A megállapodásról szóló jegyzőkönyvet már alá is írták, magát a szerződést legkésőbb holnap írják alá, amikor Popovici Mihály pénzügyminiszter Charles Risttel együtt visszatér az országba.

A kölcsön végösszegét ma fogják megállapítani, mihelyt a külföldi nagybancoktól a részvételre vonatkozó bejelentés megérkezik. Beavatott forrásból származó hírek szerint a kölcsön összege 70-80 millió dollár lesz.

Küszöbön áll a kompromisszumos megoldás a román-magyar optánsperben

Milano, január 31. A „Popolo d'Italia” sanremói tudósítója azt az információt szerezte optánsper közvetlenül tárgyaló román és magyar delegáció köréből, hogy mindkét fél teljes mértékben osztja eddigi optimizmusát, a megegyezést lehetőségét illetően. A kompromisszumos megoldás közvetlen küszöbön áll. Mindkét fél kisebb áldozatokra is hajlandó volt a tárgyalások során, hogy

azok eredményességét biztosíthassák. A lap szerint a román-magyar viszonyban döntő fordulat van kilátásban. A kompromisszumos megoldás a két delegáció a Népszövetségnek márciusban összehívott ülészaka elé fogják terjeszteni és remény van arra, hogy a tárgyalások befejezetével le fog kerülni az optánsper a népszövetségi tanács napirendjéről.

„Kiöregedett” filmsztárok

Egyik sem öreg, sőt egyik sem „öregszik” meg és mégis mind a hárman a „kiöregedett” filmsztárok közé számítanak ma már Amerikában. A három között a legöregebb kétségtelenül

JACKIE COOGAN.

Bizony, nagyon öreg. Lehet most: tizenöt éves. Hollywoodban találkoztam vele két évvel ezelőtt. Kastélya kapujában fogadott. Aprócska, kék matrózruhás gyermek. Fürtös, szőke hajjal, rákényszerített kisgyermeki pózban, szinte már groteszk ugrándozással. A parkban aprócska gyermekeknek való játékokkal szórakozott, karikat kergetett, labdákat dobált a levegőbe, fűben hempergett és hintázott és — és betanult csacsiságokat beszélt. Látszott, hogy kényelmetlen neki ez a nagy fiatalság, amit gondos üzleti érzéssel ilyen kegyetlenül rákényszerítettek. Mellette sürgölködött a nevelője, hőriltorgas édesapja, molett édesanyja, akik reszkető félelemmel vigyázták Jackie minden lépését s bizony, minden szavát is. Jaj volt Jackie-nek, ha egy-egy okosabb mondatba kezdett. Kegyetlenül belevágtak a szavába, nem engedték, hogy tovább beszéljen. És most? Jackie. Mr. Jackie Coogan itt van Európában. Többé már nem az ugri-bugri kisgyerek, — már felnőtt, a filmből kiöregedett uriember. Verseket szaval a brettlin, táncol és színésznőké szerelmes.

GLORIA SWANSON

Még ma is a legvonzóbb külsejű filmszínésznők egyike Amerikában. Csak épen hogy — nem játszhatik. Miért nem? Erre csakugyan nem tudunk feleletet. Több mint egy éve, hogy nem láttuk jelentős új szerepben. Ő is férjhez ment. Ő is eltűnt a nagy iramban előretörő fiatalok között. Ő is „kiöregedett”? Ugyáltszik, igen. Nem kell félni. Egy szép napon bizonyára ő is fel fog bukani — Európában.

A Haggibbor-bál

A szezon legsikerültebb mulatságának ígérkezik a Haggibbor február 2-iki álarcosbálja, melyre lázasan folynak az előkészületek. A város zsidóságának körében szokatlan érdeklődés nyilvánul meg a bál iránt, ami érdekesen bizonyítja azoknak a száma, akik az álarcosbálra meghívott igényeltek. A Haggibbor rendezőse teljes apparátusával dolgozik a bál sikerén, melyen olyan pazar ötletű trükkökkel lép meg a közönséget, amire még Kolozsváron nem volt példa. A Haggibbor vezetősége, hogy a bál teljes rendben legyen legördíthető, felkéri az összes rendezőket, úgy a hölgyeket, mint az urakat, hogy este pont 9 órakor megjelenjen. A rendezőgárdát leányképezik és ezután veszi kezdetét az álarcos felvonulás. Felkértenek az összes álarcosok, hogy legkésőbb egy-negyed 10-re feltétlenül megjelenjenek, mert az álarcosbálról filmfelvétel készül. Az elsőnek érkező 25 álarcos között értékes ajándékot fognak kiosztani. A szépségverseny fogja elődönteni: melyik a legszebb és legértékesebb álarcos a két győztes is értékes ajándékot: díszalbumo kap. A bál ezernyi meglepetése közül kiemeljük, hogy az egyik kolozsvári zeneszerző Haggibbor tangót szerzett. Azok, akik ennek a tangónak a zenéjére a legszebb táncot lejtik, szintén jutalomban részesülnek. Ezekon kívül még számos meglepetés készül, ami a legattraktívabb téli mulatsággá fogja avatni a Haggibbor álarcosbálját.

Négy és félmilliót a rendőrségnek, 300 ezer lejt egy új Szamos-hidra és 300 ezer lejt kisebbségi iskolákra

szavazott meg Kolozsvár város nagytanácsa költségvetésének mai vitája során

Socol tanácsos e trianoni békeszerződésre és a gyulafehérvári pontokra hivatkozva emelt szót a kisebbségi iskolák érdekében

(Uj-Kolozsvár, január 31. Az Uj Kelet tudósítójától.) Kolozsvár város nagytanácsa ma délelőtt kezdte meg rendes közgyűlését, amelynek ezuttal legfontosabb pontja a város 1929. évi költségvetése, amelyet tudvalevőleg három költségvetési bizottság vizsgált át pontról-pontra, hogy a közgyűlésen proponálhassa az esetleges módosításokat. A közgyűlést délelőtt fél tíz órakor nyitotta meg Mihali polgármester és mindjárt a megnyitás után Simon pénzügyi tanácsos előterjesztette a költségvetési tervezetet. Osvada tanácsos volt az első, aki általánosságban hozzászólt a költségvetéshez és a városi pótdadó életbe lépését, valamint a községi üzemek kommercializálását követelte. Dr. Gos mérnök szigorú kritikát mondott a városi üzemek fölött. Ellene van a kommercializálásnak.

Ezután dr. Kerész Jenő emelkedett szólásra és kérte, hogy a költségvetés tanulmányozására kiküldött bizottság proposícióját a tanács vegye tekintetbe és a bizottságok által javasolt módosításokat vigye keresztül. Ugyanezen az állásponton van Osvada tanácsos is. Ezután dr. Lucian szólal fel és hangsúlyozza, hogy a költségvetésnek igen nagy jelentősége van a város adminisztrációjának szempontjából és azért megvitátása során a tanácsnak a legnagyobb lelkiismeretességgel kell közreműködnie a különböző pontok megszavazásánál.

Négy és félmillió a rendőrségnek

Több felszólalás után a polgármester a közgyűlést felfüggesztette és kihirdette, hogy a közgyűlést délután fél órakor folytatják.

Délután több jelentéktelen pont letárgyalása után a községi rendőrség fenntartására előirányzott négy és félmillió lejt ügye került megvitatás alá. Simon tanácsos bejelentette, hogy a belügyminisztériumtól átiratot kapott, mely szerint a miniszter ragaszkodik a rendőrség városi állásához. Említést tett továbbá arról is, hogy a rendőrprefektus átirat, amelyben a város nem biztosítja a rendőrség lovainak ellátását, úgy azokat el kell adni.

Osvada a költségvetési bizottságnak azt az álláspontját ismerteti, amely ennek a tételnek a költségvetésbe való vételét ellenzi. Socol mellett szólal fel. Szerinte szükség van a községi rendőrségre. Ehrenfeld szocialista tanácsos eljelen van és kifejti, hogy a város nem is szavazhatja meg ezt az összeget mindaddig, míg nincs precizizrova, hogy a városnak milyen rendelkezési joga van a rendőrség fölött. Több felszólalás után a tanács többsége mégis amelletti szavazott, hogy a négy és félmilliót vegyék be a költségvetésbe.

Háromszázezer lejt új Szamos-hidra

Banescu egyetemi tanár a Szamos szabályozását és a partok betonnal való kiépítését javasolja és kéri, hogy a város mérnöki hivatala legalább a tervet készítse el és szukoesszive minden évben történjen valami a terv megvalósítása érdekében. Ehrenfeld szocialista kifogásolja a Mihali-Iasor és a Csikostelepen építendő hidra előirányzott 300 ezer lejt és kijelenti, hogy augusztus a községi üzemekben az emberek lábalkon kénytelenek keresztülgázolni a sáron, a város nem fordíthat 300 ezer lejt nem feltétlenül fontos dologra.

Otói tanácsos megjegyzi, hogy igen is szükség van erre. Ehrenfeld azt válaszolja, hogy annak, aki a gazdagok nevében beszél, szükséges, de neki, aki a szegényeket képviseli, teljesen felesleges.

Megszavazták.

Dajanu esperes 800 ezer lejt igényel házbér fejében azért, az iskoláért, mely 1922-ben még a görögkatolikus egyház tulajdona volt, de államosították. Renováálás címén 150 ezer lejt igényel Socol tanácsos azt javasolja, hogy az állandó választmány lépjen összeköttetésbe az egyházzal ennek a kérdésnek az elintézése érdekében.

Háromszázezer lejt a kisebbségi iskoláknak

Ezután a kisebbségi iskoláknak nyújtott háromszázezer lejes segély ügye került szőnyegre. Huncu volt liberális szenátor kifogásolja a magas összeget és kéri, hogy annak egy részét a román iskoláknak adja a város.

Dr. Socol Aurel felpattan a helyéről: — Gyulafehérváron már mi leszögeztük azt az álláspontunkat, hogy a kisebbségi polgárokat egyenlő elbánásban kell részesíteni. Erre kötelez egyébként benünket a trianoni békeszerződés is. De mindezeket eltekintve mint román, be-

csületbeli kötelességemnek tartom követelni azt, hogy ebben a városban, ahol a kisebbségi polgárok vannak többségben, akik az adó nagyobbik részét fizetik, egyenlő elbánásban részesüljenek. Az iskolák fenntartását a város lakosságának adózáásával biztosíthatjuk és épen ezért azt a pénzt, amely ebből az adóból folyik be, egyenlően kell elosztani. Mihali polgármester közbeszólt: De hiszen ez az összeg amúgy is olyan csokely, hogy kár fölötte vitatkozni...

Itt említjük fel, hogy a kisebbségi iskolák eddig még egyáltalán nem kaptak segélyt a városoktól s ennek Kolozsváron való kiforszírozása dr. Socol Aurelnak, a nemzeti parasztpárt demokratikus érzelmű és közszeretnek örvendő tagjának az érdeme.

A 300 ezer lejes iskolasegély megszavazása után több jelentéktelen pont tárgyalta, majd Mihali polgármester az ülést azzal zárta be, hogy azt holnap délelőtt 10 órakor folytatják.

A szenátus ratifikálta a Kellogg-paktumot

(Bucuresti-Bukarest, január 31. Az Uj Kelet tud.) A kamarában dr. Roth Ottó a németek nevében kijelentette, hogy utólag örömmel csatlakozik a Kellogg-paktum ratifikálásához, miután a tegnapi ülésen nem vehetett részt.

Banes kéri a Fundatie Carol könyvtárának támogatását.

Madgearu válaszol Seicaru-nak minapi kérdésére és közli, hogy a Seicaru által felhozott területek a kataszter bizonyítéka szerint nem az állam területei.

Marza a CFR-nél tapasztalt szabálytalanság ellen panaszkodik. Lazar a bukaresti Operánál vizsgálatot kíván tartani.

Larionescu a bukovinai hadikárpótlások ügyében szólal fel és annak a gyarmatának ad kifejezést, hogy többmillió politikusok zsebébe került a károsultaké helyett. Interpellációt jelent be ebben az ügyben.

Djuvara szintén ebben az ügyben szó-

lalt fel. A szenátus ülésén Mironescu külügyminiszter heterjesztette a Kellogg-paktumot.

Orleanu kérdést intéz a miniszterelnökhöz a képviselői állítolagos előzetes lemondása (demisia in alb) ügyében.

Vaitoisu interpellációt jelent be az IOV. ügyében.

Vajda belügyminiszter kifejti, hogy a kormány programjában benne van az IOV rendezése.

Gradisteanu a tighinai primar elleni vizsgálatról érdeklődik.

Vajda közli, hogy a vizsgálat még nem ért véget.

A szenátus ezután megszavazta a nemzetközi utegyezményhez és a nemzetközi automobilegyezményhez való csatlakozásról szóló javaslatokat.

Szünet után Argetoianu a tutovai választás ügyét teszi szóvá és kifejti, hogy a csendőrség szükséges a választásoknál a rend fenntartása végett.

Chamberlain szerint Anglia nem akar beavatkozni Afganisztán belügyeibe

Amanullah csapatai körül fogták a lázadó csapatokat

London, január 31. Az alsóház tegnapi ülésén Chamberlain külügyminiszter egy a kormányhoz intézett interpellációra adott válaszában kijelentette, hogy Anglia nem avatkozott és nem is fog beavatkozni Afganisztán belügyeibe. Az angol kormány mindenesetre nagy megnyugvással fogadná, ha végre az egész népeesség bizalmát és szeretetét bíró uralom venné át az országban az irányítást és rendesidálást, de Anglia nem nyújt segítséget az afgán trónkövetők egyikének sem. Amanullah napokkal ezelőtt kinevezett kormányával szemben Angliának az az álláspontja, hogy a Kabul ellen vonuló trónspiráns lemondott a trónról, az angol kormány tehát ezt a minisztériumot mindaddig nem ismerheti el, amíg kétségbevonha-

tatlanul beigazolást nem nyer, hogy az afgán lakosság túlnyomó többsége, leköszönője ellenére, Amanullahat tartja törvényes királynak. Chamberlain kijelentette még, hogy a be nem avatkozás politikájának fenntartása érdekében a kormány újabb utasításokat is küldött az a kabuli angol követnek, mint az angol indiai határvidék főhatóságainak.

Berlin, január 31. A Tass távirali írda jelenti Moszkvából, hogy az afgán nagykövet hivatalosan közölte a szovjet kormánnyal Amanullah irónra való visszatérését. Az összes külföldi afgán követéségek már újra csakis Amanullah kormánnyának utasításait fogadják el. A király csapatai Kabul környékén körül fogták a lázadó felkelő csapatokat.

Az er vár, Az buk

(Bucuresti-Kelet tud.) El hogy ak ormé dani a tözsdé gen esedékes és kereskede a bukaresti t szen elő ebb letes tervezet millt ezzel a ben azonos a vezérel, ame kormány nem A tervezet ki, hogy min kereskedelmi működő közti főbb gazdasági reskedelmi kán királyi d gyobb keresk lehet állítani tözsdét külön tözsdétől.

A tözsdé

A tözsdé j (akból és jár

1. A részvev

2. Azon val

3. A létesít

4. A tözsdé

5. A külön

6. A tözsdé

7. Olyan t

Ha ezek az

dalmok nem

tartására, az

mozgók kötele

folysítani, ső

a minisztériu

páthája a ke

mogalást. Oly

tözsdéépület,

tonik megfede

dogkodni, ami

tu.

Az értékt

Minden egy

nevezett tözsd

amelynek tag

igyzett valja

onok a banko

akiknek bejeg

szeroson fogl

A hivatalos t

ból tagjai a

fürdekokat fi

de nem vájas

hatók a tözsd

detésétől szám

pon belül me

társulatnak a

A tözsdetársu

meg a tözsdé

elchököt, alk

együtt alkotj

taft. A válas

Ugyancsak a

tözsdetanósi

kat és a vála

Atözsdéi t

pénzügyteleke

osítja, de a t

tanács javasl

miniszter

Az erdélyi és bánáti városok közül Arad, Kolozsvár, Nagyvárad és Temesvár kap árutőzsdét

Az értéktőzsdék felállításáról még nincsen döntés. Elkészült a bukaresti tőzsdetanács tervezete a tőzsdetörvény reformjáról

(Bucuresti-Bukrest, január 31. Az Uj Kelet tud.) Elsőnek jelentette az Uj Kelet, hogy az ország rövidesen meg akarja oldani a tőzsdetörvény reformjának oly régen esedékes kérdését és Madgearu ipar- és kereskedelemügyi miniszter felkérte a bukaresti tőzsdetanácsot, hogy terjeszsen elő ebben a kérdésben egy részletes tervezetet. A tőzsdetanács el is küldte ezzel a tervezettel, amely lényegében azonos az 1926-ban kidolgozott tervezettel, amelyet azonban a liberális kormány nem vett akkor figyelembe.

A tervezet abból az alapelvekből indul ki, hogy minden értéktőzsde az illetékes kereskedelmi és iparkamara egészére alatt működő közintézmény, amelyet a legfőbb gazdasági tanács és az illetékes kereskedelmi kamara véleményezése alapján királyi dekretummal az ország nagyobb kereskedelmi centrumaiban is fel lehet állítani. Szükség esetén az értéktőzsdét külön lehet választani a valutatőzsdétől.

A tőzsdék elhelyezése és fenntartása

A tőzsde jövedelmei a következő díjakból és járulékokból kerülnek ki:

1. A részvényeknek a tőzsdére való bevezetését fizetendő díjakból.
2. Azon vállalatok tagdíjából, amelyek papírjaiból a tőzsdén hivatalosan jegyzik.
3. A létesítendő tőzsdetársulat tagjainak évi tagdíjaiból.
4. A tőzsdén lebonyolított kötések borszerűen ragasztású proporcionális bélyegéből.
5. A különböző igazolványok, másolatok és határozatok után szedhető díjakból.
6. A tőzsdei választóbizottságoknál indított perek illetékeiből.
7. Olyan további illetékekből, amelyeket a minisztérium hozzájárulásával fog a tőzsdetanács bevezetni.

Ha ezek az évente megállapított jövedelmek nem elegendők a tőzsde fenntartására, az illetékes kereskedelmi kamara köteles megfelelő szubvenciót folyósítani, sőt a tőzsdetanács kérésére a minisztérium hivatalból is megállapíthatja a kamarák által fizetendő támogatást. Olyan városokban, ahol nincs tőzsdeépület, a kereskedelmi kamara tartózkodni fog a tőzsdetörvényről gondolkodni, amíg a tőzsde saját épülethez jut.

Az értéktőzsdék működése

Minden egyes tőzsde mellett egy ügyvezető tőzsdetársulat fog működni, amelynek tagjai lehetnek a hivatalosan jegyzett vállalatok képviselői, valamint azok a bankok, bankárok és személyek, akiknek bejegyzett cégük van és rendszeresen foglalkoznak tőzsdetársulatokkal. A hivatalos tőzsdetársulatok hivatalból tagjai a társulatnak és ugyanolyan járulékokat fizetnek, mint a többi tagok. A tőzsdetársulat közgyűlése választja meg a tőzsde elnökét és egy, vagy két alelnököt, akik a tőzsde titkárával együtt alkotják az állandó tőzsdetársulatot. A választások egy évre szólnak. Ugyancsak a társulat választja meg a tőzsdetanácsba küldendő delegátusokat és a választóbizottság tagjait.

A tőzsdetársulatot a tervezet kérésére a tőzsdetanács felhívja, hogy a tőzsdetanács javaslataira a kereskedelemügyi miniszter bármikor beszűnetheti.

Ugyancsak a minisztérium állapítja meg a tőzsdetanács felterjesztése alapján, hogy milyen értékpapirokban lehet határidőűzleteket kötni és kiknek van joguk ilyen ügyletekre.

Az értékpapírok tőzsdei jegyzése

A tőzsdei jegyzésben hivatalból rész vesznek a román állami és közhatósági értékpapírok. Ennek megfelelően az államadóssági pénztár, továbbá a megyei községi és más közintézményi adminisztrációk kötelesek bejelenteni a tőzsdéknek, hogy milyen értékpapírokat akarnak kibocsátani és milyen törvény alapján, ugyancsak közölniük kell a soros-lásbi listákat és az értékpapírok forgalmában beállott összes változásokat. A kereskedelmi vállalatok és magánügyleti papírjaikat a tőzsdetanács engedélyei alapján vezetik be a tőzsdére, külföldi értékpapírok és pénznemek bevezetéséhez azonban a minisztérium engedélye szükséges. Ezeket az értékpapírokat speciális román bélyeggel kell majd ellátni.

Az árutőzsdék létesítése és működése

Az árutőzsdékre vonatkozó részben a bukaresti tőzsdetanács tervezete kimondja, hogy árutőzsde lesz Aradon, Bukarestben, Brailóban, Csernovitzban, Konstanóban, Kisenevben, Craiovában, Kolozsváron, Galacon, Jasiban, Nagyváradon, Ploestiben és Temesváron. A legfőbb gazdasági tanács hozzájárulásával és az illetékes kereskedelmi és iparkamara javaslataira bizonyos áruajták részére külön tőzsdéket lehet felállítani, illetve egyes árutőzsdéket árucsoportok szerint több tagozatra lehet osztani.

A tőzsdetársulatok minősíti a tervezet a tőzsdetársulatot belülről megköti és regisztrált tranzakciókat, valamint a hivatalos tőzsdetársulatok közvetítésével a tőzsdén kívül megkötött ügyleteket is, ha azokat a kötésidőtől számított két napon belül a tőzsdénél bejelentik. Minden árutőzsde mellett is működni fog egy tőzsdetársulat, szakosztályok szerint. A társulat tagjai lehetnek bejegyzett kereskedők és iparosok, a kik rendszeresen foglalkoznak szakmai ügyletekkel és ezek az ügyletek tőzsdetársulatokhoz tartoznak.

let jellegűek. A hivatásos tőzsdetársulatok hivatalból tagjai a társulatnak.

A tőzsde élén öttagú tőzsdetanács áll, amelynek tagjait a tőzsdetársulat választja meg négy évre. Ha az árutőzsdének több szekciója lesz, a tőzsdetanács tagjainak számát tízre lehet emelni, még pedig olyan formán, hogy a tanácsban az egyes szakosztályok az illetékes tőzsdetársulat tagjainak arányában kapnak képviselőket, azonkívül minden egyes szekció egy-egy alelnököt delegál a tőzsdetanácsba.

Minden egyes árutőzsde mellett a szükséghez képest kisebb-nagyobb számú hivatalos tőzsdetársulat fog működni. Lesznek gabona- és áruügynökök, lesznek hajótor bérlo és rakománybiztosító ügynökök. A hivatalos tőzsdetársulatok számát kategóriák szerint 4-4 évenként a kereskedelemügyi minisztérium állapítja meg a tőzsdetanács felterjesztése alapján. Ugyancsak a minisztérium nevezi ki 4 évre, a hivatásos ügynökök közül, a tőzsde szindikátusát. A hivatásos ügynökök részére biztositott üzletkötési jogokon kívül a szindikátusnak még a következő speciális feladatai lesznek: A tőzsdeszindikátus állítja össze naponta a tőzsdei árfolyamlapot a tőzsdetanácsal és a tanács által kijelölt hivatalos ügynökökkel együtt, a tőzsde kormánybiztosának asszisztálásával, a hivatalos ügynökök által lebonyolított eladások és vételk eredménye alapján. Az árfolyamlapon ugyancsak szerepelnek a kasszaügyleteknél, mint a határidőügyleteknél a hivatalos árfolyam mellett fel kell tüntetni a pénz- és áruárjelölőket is. A szindikátus veszi át és hajtja végre az állami, megyei, községi és más közhatósági vállalatok ügyleti megbízásait.

Egy hónappal ezelőtt verték agyon a toplicai zsidó asztalost, de a támadók még mindig szabadlábban vannak

(Targu-Morosvásárhely, jan. 31. Az Uj Kelet tudósítójától.) Marostorda vármegye lakossága még mindig hatása alatt áll annak a súlyos merényletnek, amelynek következtében Eger Herman toplicai asztalos január 9-én meghalt. A toplicai rendőrkormányzat csodálatteljesen megemlékezett a csodálatos módon megmenekült asztalosról, aki lakásán támadta meg három barátja társaságában a zsidó asztalost.

Antal György egy hálósobabereendezést rendelt meg Eger Hermannal, akitől két szekrényt kivételével az összes bútort átvette. A két szekrényt azonban Eger mindaddig nem volt hajlandó kiadni, amíg Antal nem egyenlíti ki teljes számláját. Antal jegyző december utolsó napjaiban arról értesült, hogy Eger elköltözik Toplicáról, mire december 28-án három barátja társaságában megjelent Eger Herman lakásán és követelte, hogy a nála lévő bútort azonnal adja ki. Eger a bútort kiadását természetesen megtagadta és kijelentette, hogy amennyiben Antal nem fizeti ki a szekrény árát úgy azokat magával viszi.

Késő este volt már. A műhelyben csak egy szál gyertya pislákol, amely hirtelen elaludt. A következő pillanatban egy kemény tárgy fejbeütötte a szerencsétlen zsidó asztalost, aki eszméletlenül terült el a padlón. Ezután a négy éjjeli látogató még ráborította a súlyos gyalupadot, majd mindannyian eltűntek. A több sebből vérző embert kétségbeesett és jajveszékelt felesége húzta ki a súlyos gyalunad alól és kötözte be sebeit. A szerencsétlen asszony jajveszékeltére elősiettek a szomszédok, akiknek segítségével Eger Hermann még az éj folyamán beszállították a régi kórházba, ahol rettenetes kínok között halt meg január 9-én. A halottat felboncolták, amikor is megállapítást nyert, hogy Eger a fején szenvedett ütés következtében vérmérgezést kapott és ez okozta halálát is.

Több mint egy hónap múlt el azóta és a négy férfi, akik az éjjeli támadást

intézték Eger Herman ellen, még mindig szabadlábban vannak. Sőt a szerencsétlenül járt zsidó asztalos özvegye Antal és társaitól való félelmében elköltözött Toplicáról.

A helyi miniszternek és az igazságügyminiszternek figyelmét kell felhívni a toplicai esetre, amely megdöbbentő fényt vet a liberális rezsim által

korrumpált tisztviselők magatartására. A jelenlegi rezsim alatt nem szabad megtörténnie annak, hogy egy ember ölésével vádolt egyen egy hónappal a büntény után szabadon járhadon, ami egyébként a súlyos ténnyel magyarázható, hogy a büntényről felvett jegyzőkönyvek és iratok még mindig nincsenek átvéve a vizsgálóbíróhoz.

Kiraboltak egy kínai kikötővárost

A japán kormány hadihajókat küldött alattvalói védelmére

Tokió, január 31. Lungau kínai kikötővárost, amely Csifu közelében fekszik, vasárnap kínai banditák támadták meg. A városban több japán kereskedő lakik, akinek üzletét teljesen kifosztották. A japánok a kikötőben horgonyzó hajókra menekültek. A tokiói kormány hadihajókat küldött Lungauban, minthogy attól tartanak, hogy zavargások megismétlődnek. A shantung tartományban, amelyben tizenháromezer japán állampolgár lakik, a lungau események folytán most már nem fogják kiirítani, minthogy a japán kormány feltétlenül szükségesnek tartja, hogy polgárainak élet- és vagyonbiztonságát továbbra is japán katonaság védje.

Pekingi jelentés szerint a Peking környékén garázdálkodó rablóbanda, amely

az elmúlt héten mintegy negyven autómobil rabolt ki, vasárnap a Tiencinbe vezető országúton ismét három rablótámadást követett el. A banditák Pekingtől harminc kilométerre keletre megtámadtak egy autóbusszt és két autómobil, amelynek utasait teljesen kirabolták. Egy amerikai kereskedőtől és feleségétől huszazer dollárt vettek el. Az autóbussz utasai szegény kínai munkások voltak, akikről a banditák még az inget is lehúzták. A kirabolt amerikai menekülni próbált, mire a banditák tüzeli kezdtek a kocsi. Több golyó érte az autómobil és a sofőr is megsebesült, úgy hogy az amerikai kénytelen volt megállni. A banditák üldözésére katonaságot küldtek ki.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelb. Rt.

CLUJ, PIATA UNIRII 7. szám

Fiókjai: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár, Marosvásárhely és Nagyváradon. - Saját tőkéi 85 millió lej.

Affiliált intézetek: Torda-aranyos Vármegyei Takarékpénztár r.-t. Tordán, Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár r.-t. Nagynyed, Udvarhelymegyei Takarékpénztár r.-t. Székelyudvarhelyen és Sz.-Keresztúron, Szászrégenvidéki Takarékpénztár r.-t. Szászrégenben és népbank r.-t. B.-hunyadi. - Mindenbankügyletet legelőnyösebben végez. - Engedélyezett devizahely. Arutak árai a vasút mellett.

Betéteket elfogad

Mozart bemutató a Román Operában

Dicsőremlélt és nagyjelentőségű kulturmunkát végzett a Román Opera igazgatósága, amikor Mozart vígoperáját, a „Szókratés a Szerályból”-t színrehozta. Ma, amikor az operalátogató közönség legnagyobb része még mindig csak Verdiért rajong és mely a jazz zene kultuszán keresztül érkezett el művészi ideáljához, a „Huzd rá Jonny”, hoz Mozart muzikája finom könnyedségével, paratlan graciajával léhaságtól mentes aranyesengésű kacajával a hallgatók előtt idegenül, érthetetlenül hat. Egy rég letűnt korszak egy hatalmas zseni lelkiéletén keresztül pompásan megöröztve, az emberi elmesség, öröm és fájdalom gazdag tárháza nyílik fel előttünk Mozart muzikájában. Vigaszt, életérőt kölcsönöz s lelkünkbe plantálja tetteik örök és egyetlen nagy rugóját: az életörömet. A boldogság fanatikus papja, a szerelmés és a jószág jelleműhatalan énekes Mozart, akinek a neve mindaddig fog élni ez emlékezetekben, míg az embereknek mozdolyra lesz szükségük.

Mozart a tizenharmadik század végén élt, abban a korszakban, amely a zeneelméletben a neoklasszicizmus keletkezését jelenti, amelyet kívülről Haydn és Beethoven nevei aranyoznak be. E trió közül kétségtelenül Mozart az, aki akkor még gyermekkorában járó zeneirohalmat legtöbb és legértékesebb művel ajándékozta meg. Munkáiban a belső formai konstrukció az örökös formák, a tradíció legszűkebb sablonain felül áll, a harmóniai aláfestés természetesen kevésbé merész és az orkesztráció is csak az akkori fogható hangszereles viszonyoknak lehet megfelelő. Ismertebb színpadi művei, a Don Juan, Figaro házassága, Titus, Varázsfuvola és a Szókratés a Szerályból, amelyek még ma is állandó műsorát képezik a nyugati metropolisos operaházaknak.

Az előadásról is csak a legnagyobb elismerés hangján emlékezhettünk meg. Ujicou pompás szerepében ugy zenei, mint színesi kvalitásaival excelleált, míg Bösa Anna üdén esengő hangjánál csak temperamentuma volt hatáskeltebb. Az egyébként rendkívül muzikális Anibrescu is jobb volt ezuttal, mert a régi klasszikus operákban ritkábbak a számszámra tulmagas hangok. Banescu kis-kiszonnyal, minden igyekezete mellett sem lehetünk megelégedve, ugyszintén Chidiceanuval sem, aki inkább mókáival mint éneklésével aratta a dus tapsokat. Külön kell megemlítenünk a rendezés ügyes és izlées munkáját, amí Pavel Constantin művészi hozzáértését és a nyugati felfogások felé tendáló rendezői ambícióit dicséri. A zenekart Doubravsky a töle megszokott hozzáértéssel és temperamentummal dirigálta.

Eisikovits Miksa

Világmarka

a német gyártmányu

Brennabor

„Victoria”, „Triumph” és az olcsó „Allemania”-kerékpár. Képviselő Cluj, Strada Aventuriosă 13.

Becsúszott a Dunába. Budapestről jelentik: Tóbiás Etel tizenhárom éves házassági leány tegnap délután az Erdészeti-híd budai hídfőjénél a rakparti csuszós betonján megcsúszott és belecsúszott a jeges Dunába. Szerencsére sikerült a jeges Dunába. Szerencsére sikerült a csaknem szörnyethalt kislányt idejében kimenteni. A Rókus-kórházban felelnek.

Orosz gramofon és legjobb lemezek a „Satruth”-ban Cluj. P. M. Viteazul.

Erdélyi az anyja életére esküdött zárószavában, hogy nem gyilkos

Az ügyész megdicsérte Gál Jenő dr. védőbeszédét. Kedden hirdetik ki az ítéletet

(Budapest, január 31. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Erdélyi-per mai tárgyalásán Gál Jenő dr. folytatta védőbeszédét. A tárgyalás iránt még az eddiginél is hatalmasabb érdeklődés nyilvánult meg és a törvényszéknek meg kellett keltetnie őrszemeit, hogy a rendet fenntartsa. A közönség között igen sok ügyvéd és a legjelesebb írók is helyett foglaltak. Dél előtt háromnegyed tíz órakor nyitotta meg Schadt tanácselnök a tárgyalást. Bejelentette, hogy megérkezett a renedelet, mely dr. Greil vizsgálóbíró feloldja a hivatalos titoktartás alól, majd átadja a szót dr. Gál Jenőnek.

A védőügyvéll beszédét folytatva, összegezte az elmulat tárgyaláson mondottakat. Részletesen kitért az 1927 augusztus 22-ről 23-ra virradó éjszaka eseményeire és azt hangoztatta, hogy legjobb egyéni és emberi meggyőződése szerint Erdélyi nem lehet gyilkos.

Dr. Temesváry Gyula ügyész reflektál a védő szavaira. Kijelenti, hogy dr. Gál Jenő védőbeszéde ugy formájában, mint

tartalmában szónoki remekmű volt, amit ő is esodalattal és gyönyörködéssel hallgatott végig. Ennek ellenére azonban fentartja a vádat. Erdélyi még védőjével szemben sem volt őszinte és csak azért tudott dr. Gál Jenő ilyen fenomenális védőbeszédet mondani az érdekében.

Ezután a mellékvádoltak védői és pedig dr. Szentpéteri Gyula Danielszky, dr. Zimmermann Gyula Borsós, dr. Grósz Béla pedig Filó nevében mondanak el védőbeszédüket. Végül az utolsó szó jogán a három mellékvádolt szóval fel.

Feszült érdeklődés és hihetetlen izgalom lett urrá a termen, amikor Schadt elnök utolsó vallomásának megtételére Erdélyi Bclát hívja az elnöki emelvény elé. Erdélyi az emelvény elé járul, előbb elfogódottan, de később belemelegedve, szinte kiabálva, vörös arccal teszi a következő vallomást:

— Elismerem, hogy rossz társaságba veredtem és könnyelmű voltam. De ne

mondjanak engem gyilkosnak, mert nem vagyok gyilkos, nem és ezerszer nem! Ami a legárgább és legszelebb nekem az édesanyám életére esküszöm, hogy nem törtlem feleségem élete ellen. Sem a májusi mérgezés alkalmával, sem a lezuhanáshor, sem pedig bekövetkezett halála előtt.

Azután emelt hangon, szinte kiabálva mondja:

— A zárt tárgyaláson vallottak ellenére is kijelentem, hogy még mindig szeretem és imádom feleségemet. Már nem bírja az agyam a bizonyítási anyagának halmazát, csak annyit mondok, hogy feleségem halála napján Thiem Hilda szobalány eltávozása után egy másodpercig sem maradtam tovább a szobában.

Ezután Erdélyi Béla katonásan összecsapta a bokáját és verejtékét törülgetve visszaült padjába.

Halotti csendben hirdette ki ezután Schadt tanácselnök, hogy a törvényszék kedden délelőtt 11 órakor hirdeti ki az ítéletet.

Porig égett le Berlin egyik legnagyobb áruháza

A szomszédos bérpalota egyrésze is leégett

Berlin, január 31. A német főváros egyik leghatalmasabb méretű áruháza az óriási Tiez-áruház tegnap délután lángborult és ma reggel még mindig égett. Az áruház egész berendezése, teljes áruanyaga és gyönyörű épülete menthetetlenül elpusztult. Berlin tizenkét kerületének tűzoltósága vonult ki a

Mindjárt az első oltási kísérletnél nyitott a tetőig lángborult épületkoloszsus előtt, melyből az éjjel folyamán kísérteties fénnyel nyultak ki a rendkívül magasságu lángnyelvek.

Mindjárt az első oltási kísérletnél nyilvánvalóvá vált, hogy az áruház megmentéséről szó sem lehet. A tűzoltóság megkísérelte, hogy az épületbe bejusson, de a pokoli hőség miatt, melyet a lángborult óriási tömeg áru terjesztett ez teljesen lehetetlen volt.

Ezután megkísérelték, hogy a magas tűzoltó létrákat a falakhoz támasszák. A rettenetes hőség azonban ezt is lehetetlenné tette. Az áruház éppen fehé-

nemű-bétre készült, óriási mennyiségű fehérneműt hajmzott fel az üzleti helyiségekbe, melyek teljesen fehérrel voltak díszítve és így még fokozták az éjjeli tűz által nyújtott kísérteties látványt.

A nagyszámu tűzoltó munkája kizárólag arra irányul, hogy az áruházból kicsapó lángtenger a szomszédos bérpalotákra át ne terjedjen. Ennek a palotának lakosságát különben azonnal kiköltöztették. Reggel felé a hatalmas áruházból már csak a falak maradtak meg és attól félnék, hogy rövid időn belül ezek is összeomlanak. A kár óriási, az üzlet azonban teljes értékben biztosítva volt.

A Tiez-áruház égése a kora reggeli órákban még tovább tartott. A hatemeletes óriási épület falai kezdenek beomlani, de nem egyszerre dőlnek be, ahogy félni lehetett, hanem lassanként omlanak emeletről-emeletre. A tűzet éjjel

sokezerre menő tömeg nézte, mely az uccát ellepve akadályozta a tűzoltók munkáját. A kíváncsiak ezrei rendőrökön akarta szétoszlatni, de eredménytelenül. A rendőrök erre kardlappal voltak kénytelenek támadást intézni a helyről ámozdulni nem akaró közönség ellen.

Az oltásnál két tűzoltó megsebesült. Az áruház személyzetéből azonban, minthogy a tűz este, zárási időben tört ki, a katasztrófa áldozatát nem kívánt. Az eddigi jelek szerint a tűz kitörésének okát rövidzárlatban lehet keresni.

Berlin, január 31. A Herman Tiez-áruház égése a hajnali órákban még tart. Remélik, hogy a tüzet legkésőbb reggelig lokalizálni tudják. A Sajzech-uccában, az áruházal szomszédos bérpalota egyrésze is leégett. Az éjjeli órákban a leégett hatemeletes, hatalmas áruház részbenkint omlott össze. A kár óriási, de biztosítás révén megtérül.

Amerika óriási hadiflottát épít, ha Anglia nem ismeri el a tengerek szabadságát

Borah szenátor nagy beszéde a flottatörvény vitájában

Newyork, január 31. A szenátus megkezdte a híres flottatörvény vitáját, amely, mint ismeretes, tízenöt gyors-cirkáló és egy repülőgép-anyaaható építést javasolja. A javaslat szerint a hajók építését ezidén vagy legkésőbb jövőre kellene megkezdeni. Borah szenátor nagy beszédében Coolidge elnök álláspontját képviselte s mindenáron arra törekedett, hogy ekörültesse a flotta-javaslat idő klausuláját s teljesen a kormányra bizza, hogy milyen időközökben bocsássa vizre a hadihajókat. Borah szerint erre azért van szükség, mert lehetséges, hogy a közeljövöben a flotta hatalmak mégis megegyeznek a tengeri leszerelés kérdésében és a flotta építése nem válik oly szükségessé, mint pillanatnyilag.

Borah pótvajavaslatot nyújtott be, melyben a szenátus kijejezi azon óhaját,

hogy Hoover az 1931-ben Washingtonban tartandó lefegyverezési konferencia előtt egy olyan nemzetközi konferenciát hívjon össze, amely a tengerek szabadságát, majd részletesen a semleges hajózási jogait, a tengeri törvények kodifikálását, a kalózkodás, a blokád, a dugáru stb. fogalmainak tisztázását tárgyalná le. Borah e konferencia eredményétől akarja függővé tenni, vajjon az Egyesült Államok kereskedelmi tengerészetét egy nemzetközi szerződés, vagy pedig egy rendkívül erőse épített flotta segítségével védi-e meg. Borah egész beszéde egyetlen keserű vád volt Anglia ellen, amely bitorolja a tengerek szabadságát. Borah a semlegesek nevében védte a tengerek szabadságát és tiltakozott az ellen, hogy egy háború alatt ezt a szabadságot bárki korlátozza. Anglia a legutóbbi háborúban blokád-nyi-

latkozatokkal dolgozott és csaknem valamennyi amerikai árut dugárunak nyilvánította, ha Németországba akarták azokat szállítani.

Tíz évvel a háború után a nagy nemzetközi tengeri utak még mindig törvényes védelem nélkül állanak. Elsősorban az Egyesült-Államok feladata volna, hogy visszaállítsa a tengerek rég elvesztett szabadságát. Ha Anglia nem hajlandó elismerni a tengerek szabadságát és a semlegesek jogait, az Unio kénytelen lesz oly erős flottát építeni, amely nemcsak az angol flottánál, hanem bármely kombinált európai flottánál is nagyobb és erősebb volna.

Érdekes, hogy az új flottajavaslat vitájával egyidejűleg Coolidge elnök a Fehér Házban tizenpélyes keretek között aláírta a Kellogg-féle háborúellenes egyezmény két példányát.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánáság zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jámbo Ferenc.
Bukaresti szerkesztőség: Kasztner Rezső,
Str. Carol 81.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak forrás megjelölésével engedjük meg.

Az Uj Kelet olvasóihoz

Az új negyedév alkalmából kérő szóval fordulunk előfizetőinkhez. Az Uj Kelet a maga részéről megtesztelt erővel és megfeszített alázatokkal mindezt elköveti, hogy Erdély zsidóságának legfőbb védelmi szeretőjéül egyetlen sajtóorgánumát, napról-napra fejlessze és az olvasó kezébe, Erdély legjobban szerkesztett és legjobban tájékozott lapját juttassa el. Cserében ezért csak annyit kérünk előfizetőinktől, hogy előfizetési hátralékkukat rendezzék és utítsák meg idejében előfizetésüket.

Különösen vidéki előfizetőinket kérjük, fogadják szívesen megbízottainkat, akik előfizetésük rendezésére kérik fel őket. Gondolják meg, hogy az Uj Kelet egyetlen anyagi bázisa az előfizetési díjakból tevődik össze és hogy megbízottainknak értékre való kiküldése külön, nagy anyagi megterhelést ró a kiadóhivatatalra. Eppen ezért nyomatékosan kérjük vidéki előfizetőinket, hogy a náluk jelenkező megbízottainkól rendezzék előfizetésüket. Aki az Uj Kelet részére egy új előfizetést szerez, az egy katonát, egy új harcos barátot szerzett a közös ügynek. Eppen ezért várjuk valamenyny olvasónktól:

Fizessen elő az Uj Keletrel
Szerezzen új előfizetőket!

Az Uj Kelet előfizetési árai:
1 hónapra 110.— lej
Negyedévre 320.— lej
Félévre 600.— lej
Egy évre 1150.— lej

Az UJ KELET kiadóhivatatala

Dr. Marton Ernő tart előadást a Wiko szombat délutáni nyilvános ülésén. A Wiko szombati délutáni előadásai során február 2-án Marton Ernő, az Uj Kelet főszerkesztője tart előadást. Az előadó délutáni a Haggibor Kötő uca 5 szám alatti klubhelyiségben rendezik.

A litván köztársasági elnök is részt vett a Waldemaras elleni összeesküvésben. Párisból jelentik: A Havas távirati iroda közlése szerint a Daily Mail azt a táviratot kapta Kovnoból, hogy Plecsavics tábornok vezérkari főnököt és 18 magasrangú tisztet tegnap Waldemaras litván minisztereinek kormányra elleni összeesküvés gyanúja miatt letartóztatták. Alibőleg a köztársaság elnöke is be volt avatva az összeesküvésbe. Ha ez igaznak bizonyul, az elnök kénytelen lesz lemondni.

Az angol szocialista sajtó is rokon szívenesen ír a walesi herceg bányavidéki látogatásaiival kapcsolatban. Londontól jelentik: A walesi herceg tovább folytatja az inséges bányavidék látogatását. A szocialdemokrata Daily Herald is igen rokoniszívenesen ír a trónörökös-ről, aki influenzájával mit sem törődve, elhatározta magát erre az utra, hogy személyesen ellenőrizze az állami munkásközvetítők és a helyi inséges segítőbizottságok munkáját. A lapokban a szakszervezeti vezetők is rámutatnak a herceg emberies érzéseire és ebben lelki magyarázatát nagy népszerűségének.

Száraz időjárás várható. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognóza szerint nyugtalan, hideg és inkább száraz időjárás várható valószínűleg némi hóálllyedéssel.

Autó-motor-aviatika

Négyszáz kilométer óránkénti sebességet akarnak elérni az autó-világrekorder jelöltek

Öten is készülnek új világrekordra

Floridából jelentik: Az autó-világrekord ellen az idén tavasszal az előlelek szerint olyan hatalmas roham készül, amilyenre még az elmúlt esztendőben sem volt példa, amikor pedig alig múlt el hónap, hogy valamelyik gyár, vagy valamelyik vezető meg ne jelent volna Daytona Beach homokján. Segrave új nagy kocsija, a Golden Arrow, az Arany Nyíl számára már meg is kezdtek a különleges pálya keresését és az előkészületek hírére megmozdultak az amerikai rekordvadászok is.

A csikágói White, akinek 1500 lóerős óriásgépe tartja ma a világrekordot, kijelentette, hogy ez a kocsi minden olyan teljesítményt felülmúl, amit Segrave gépe elérhet és hasonlóan nyilatkozott a kocsi vezetője, Ray Keech is.

Világrekordra készül azonban két amerikai gyár is, a Miller és a Duesenberg-márka. Egy Miller-gép már 380 km-es sebességet is elért, vezetője azonban felborult vele.

A gyár most stabilabb versenykocsit konstruál, aminek két hátsó féltengelyén

olyan szerkezetet alkalmazott, aminek segítségével a felborulás minden lehetőségét kizárták. Duesenbergék még erősen titkolják világrekordra készülő kocsijuk technikai sajátosságait, de mindenütt arról beszélnek, hogy a gép 400 km-es sebességre épül.

Az automobilizmus és az aviatika kölcsönös megbecsülését azzal is dokumentálni akarták, hogy ezeken a világrekord-kísérleteken, akár angol, akár amerikai versenyző áll is a starthoz, hivatalos minőségben való részvételre kérték fel az amerikai aviatika két büszkeségét, Lindberghet és Chamberlaint, a híres óceánrepülőket, akik mindketten egészen elsőrangú autózvezetők is.

Nem nyugszik azonban Campbell angol vezető sem, aki Napier-Campbell gépevel Dél-Afrikába készült, hogy ott egy kiszáradt tó medrében kísérje meg az új világrekord elérését. A kísérletek közül szakértők Campbellnek adják a legkisebb esélyt arra, hogy elérje a 400 km-es sebességet.

A betegség okozta, amelyek a szájon és torkon át hatolnak a testbe, a Panflavin pasztillák ártalmatlanná teszik. Ezért a Panflavin pasztill hatásos óvszer hűlés és ragály ellen. Kapható gyógyszerárakban és drogériákban.

Az új bélyegtvörvénynek megfelelően üzleti könyveit felülbájegezte Bernát papirosárház, Cluj Főter No. 29.

ANYA és GYERMEKE SUGÁRZIK AZ ÖRÖMTŐL, mert a kellemetlen csukamáj olaj helyett megváltás a jóízű Jemall.

Az leső légitaxi-lárat. Prágából jelentik: Kocurek autótaxivállalkozó engedélyt kért a hatóságoktól személyrejelési taxik bevezetésére. Az engedélyt a hatóságok tegnap megadták, úgy, hogy Prágában rövidesen megindul a légitaxi-forgalom.

Marosvásárhely Főterének legforgalmasabb pontján szép üzlet-helyiség 2 magazinnal, irodával azonnalra kiadó. Engros és detailüzletnek elsőrendű. — Cim: Goldstein Zs. Targu-Mures, Strada Calarasi 12.

Megválasztották Miss Ausztriát is. Bécsből jelentik: Tegnap Goldarbeiter Lujza, tizenkilenc éves urilány személyében megválasztották a Miss Ausztriát. A bécsi lapok részletesen számolnak be a választásról és a legtöbben közlik a versenyben résztvevő szépségek arcképeit.

A magyar képviselőház ülése. Budapestről jelentik: A képviselőház mai ülésén a tegnapi ülés jegyzőkönyvének hitelesítésénél Győrki Imre szót kért s a felolvasott jegyzőkönyvre azt az észrevételt tette, hogy nem fogalkozik elég kimerítően a felszólalók beszédeivel. Nem tűnik ki az sem — mondotta Győrki — hogy a hosszú ülés folyamata alatt mikor cseréltek az elnökök s így nem állapítható meg, hogy melyik elnök

köt terheli a felelősség a házszabályok megsértéséért. Jánossy Gábor jegyző reflektált ezután Győrki szavaira s azt hangoztatta, hogy a felszólalások összes fontos részei benne szerepelnek a jegyzőkönyvben. Puky Endre alenök szintén Győrkyvel polemizált. Kijelentette, hogy a felszólalások részletesen benne vannak a képviselőházi naplóban s így részletekre a jegyzőkönyvben nincs szükség. A ma éjeli ülés házszabályellenesnek vélt berekesztése kérdésében Puky Endre azt hangoztatta, hogy az ülés bezárását jelentő elnöki enunciaciót írott szövegből olvasta fel s így házszabályellenes cselekményt nem követett el. A jegyzőkönyvet ezután a többség elfogadta. A napirend során Szabó Károly, Erődy Harrach Tihámér, Udvardy János és Pataky Dénes felszólalással következtek, akik a börtörvényjavaslat szövegében levő vitájában a börtörmelésről nehezedő terhek revízióját és a termelés fokozásának, valamint az értékesítés előmozdításának ügyét sürgették.

Purgen (Purgó) - Bayer az ideális hashajtó, eredeti dobozban. II

Belgrádban szigorúan büntetik a részegeskedő tisztviselőket. Belgrádból jelentik: Az új kormány súlyos büntetéseket készült bevezetni a részegeskedés ellen. Az új rendeletben különösen szigorú intézkedések vannak a részegeskedő tisztviselők ellen. A belgrádi sajtó helyesli ezeket az intézkedéseket, melyek alkalmasak arra, hogy az alkoholfelvezés súlyos kilengéseit megátolják.

Figyelmeztetés. Egy Tyrnauer Wolf nevű egyén nagysomkúti főrabiként járja be Magyarországot, sőt Csehszlovákiát is, ahol könyöradományokat gyűjt. A főrabbi Halpert Armin ezuttal figyelmezteti mindazokat, akiknél az illető eljárt, hogy haladéktalanul jelezzék fel. Tyrnauer Wolf semmiféle alkalmazásban nincsen a hitközségnél.

Istentisztelet. Pénteken, február 1-én, sejtől kezdve a péntekesti és szombati istentiszteletet a Paris u. ortodox nagytemplomban tartják meg. Az istentiszteletek körussal fognak lezajlani.

Székely István áriaestélye. Székely István, a regáti származású magyar operaénekes, dal és áriaestélyt rendez Erdély több városában. Így például Kolozsváron, Resicán, Enyeden, Szatmáron, Temesváron stb. Kolozsvári egyetlen ária és dalestélyét a rom. kath. gimnázium dísztermében tartja, február 7-én esti 9 órai kezdettel. Programján Donzetti Schubert, Csajkovszki, Puccini, Schumann, Mendelsohn, Perez és Thomas szerepelnek.

Darvas Simon előadása a Magánalkalmazottaknál. Február hó 1-én, pénteken este 8 órai kezdettel Darvas Simon ismert publicista előadást tart Henri Georgizmus címen. Az előadás a Magánalkalmazottak otthonában Farcas u. 7 szám alatt lesz megtartva, a bemenet szabad és vendégeket szívesen látnak. Az előadás megkezdésekor az ajtókat lezárják, miért is ajánlatos, hogy mindenki az előadás megkezdése előtt már jelen legyen.

Dusgazdag petróleumtelepet fedeztek fel Bulgáriában területén. Szófiából jelentik: Bulgáriában bolgár mérnökök gazdag petróleumforrásokat fedeztek fel. A források állítólag olyan dus tartalmúak, hogy jóval meghaladják a román petróleumtelepek gazdagságát. A napokban belga társaság alakult 30 millió belga frank alaptőkével a bolgár petróleum kitermelésére.

Dobra kerülnek Ferenc József két kastélyának műkincsel. Bécsből jelentik: Néhai Ferenc József két kastélyának műkincseiből ma megnyit az osztrák fővárosban az árverési kiállítás. Anyagát túlnyomó részben a múlt század második felében éjt festők képei teszik ki.

Erdélyi Futár. Az Erdélyi Futár legújabb száma is tele van érdekesebbnél érdekesebb szanációkkal. Molnár Ferenc afférja Titkos Ilonával, Forradalom a Baumgarten ítélet miatt stb. stb. A Futár ára 15 lej.

Mindenki számára egyformán fontos. Azt hisszük, nagy szolgálatot tevének olvasóinknak, amikor arra a veszőlyre hívjuk fel figyelmüket, mely a kisebb nagyobb hűlésekből háramtanak az emberre. Bármilyen jelentéktelen is legyen a hűlés, nem szabad azt elhanyagolni. A hűlés ellen nincsen jobb fegyver, mint a csodálatos hatású aszpirin tabletták, amelyek ma ezer és ezer embert mentenek meg az influenza és spanyolnátha járványoktól. Ha idejében veszőlyszük be az aszpirin tablettát, meggyógyítjuk a hűlést és megakadályozzuk súlyosbodását. Az aszpirin tablettát veszőly nélkül szedhetjük, mert sem a gyomort, sem a szívet nem támadja meg. Kaphatók minden gyógyszerárban, eredeti Bayer csomagolásban, mely fehérzöld-piros színeivel könnyen megkülönböztethető a más, hasonló gyártmányoktól.

A bolygó zsidó

Eugen Sue világhírű regénye két hatalmas kötetben — 400 lejért kapható az Uj Kelet könyvoszt. ban

K

Február Közgazd

(Cluj-Kolozsvi tudósítóiától) wári Egyesült Köpök rt. likvidációk egész sorozott dr. Calugondaok pert in pénzintézet ellen tetésben állott sági és Jelzáló beadott kereset törvény azon s amelyek szerin hónappal vissza hatók, amennyi

Április eisejéi körgyarak és tására vonatkozó jelentik: A főrium április első körgyarak és önválasztására miniszterium e hirta az érdekel sztal utóljára törvényben elősítésére.

Leszállítják a restből jelentik: bizottságot küld itétek revizió fésében egyhar szükségesnek lását, amit olya résztulvinná, h góriába osztják.

As erdélyi és i földi kapcsolat utóbbi ülésében el az erdélyi telen azon a cím film kapcsolatok gel és nem Buk értesüléskünk s okra a pénzinté fognak válaszok írói között szer hogy szoros pör nak külfölddel e támadják őket. résbé sultak lig nem találtak a Banca Nation lentősebb vissz magánbankok se vésükre a szű

DEVIZÁK	
Zürich	— — —
Newyork	— — —
London	— — —
Páris	— — —
Milano	— — —
Prága	— — —
Budapest	— — —
Belgrád	— — —
Bukarest	— — —
Vársó	— — —
Bécs	— — —
Berlin	— — —

Közgazdaság

Február 6 án kerül tárgyalásra az Egyesült Közgazdasági és Jelzálogbank bankhitelezői ellen indított pör

(Csalj-Kolozsvár, január 31. Az Uj Kelet tudósítójától) A csődbejutott kolozsvári Egyesült Közgazdasági és Jelzálogbank likvidálásából a különböző perek egész sorozata keletkezett. Többek között dr. Calutiu Martián csődtömegmondók pert indított három kolozsvári pénzügytétel ellen, amely üzleti összeköttetésben állott az Egyesült Közgazdasági és Jelzálogbankkal. A bírósághoz beadott keresetében dr. Calutiu a csődtörvény azon szakaszaira hivatkozik, amelyek szerint a csődnyitás előtt hat hónappal visszavont hitelek megtámadhatók, amennyiben azok rendes megsza-

vazat hitelek voltak. Amennyiben a csődtömegmondók ezt igazolni tudja, a törvény úgy intézkedik, hogy a visszavont összegeket a csődvagyonhoz csatolják és az érdekelt hitelezők ezeket a követeléseket csak a megállapított kvóta arányában kaphatják meg.

A per, amelynek részleteire még vizsgatérünk, tegnap került először a törvényszék elé. Tekintettel arra, hogy a tárgyalás megtartásához jobb fontos adatot kell még beszerezni, a bíróság az érdemleges tárgyalást február hatodikára napolta el.

Április elejéig hosszabbították meg a likvidátorok és borkraktárak szétválasztására vonatkozó terminust. Bukarestből jelentik: A földművelésügyi minisztérium április elejéig meghosszabbította a likvidátorok és borkraktárak kötelező kiválasztására kitűzött határidőt. A minisztérium ebből az alkalomból felhívta az érdekeltet figyelmét arra, hogy az utólagos adott haladékot a szesz törvényben előírt kötelezettségek teljesítésére.

Leszállítják az autóköltségeket. Bukarestből jelentik: A belügyminisztérium bizottságot küldött ki az autókra kirótt költségek revíziójára. A bizottság mai ülésében egyhangúlag elhatározta, hogy szükségesnek látja az illetékek leszállítását, amit olyan formában fognak keresztülvinni, hogy az autókat két kategóriába osztják.

As erdélyi és bánati pénzügytétel kapcsolatai. A parlament egyik legutóbbi ülésében több támadás hangzott el az erdélyi és bánati pénzügytétel ellen azon a címen, hogy túlságosan ínfim kapcsolatokat tartanak fenn külfölddel és nem Bukarest felé orientálódnak. Ertesítésünk szerint ezekre a támadásokra a pénzügytétel memorandumában fogunk válaszolni. A memorandum aláírói között szereplő bankok elismerik, hogy szoros pénzügyi kapcsolataik vannak külfölddel, de ez nem ok arra, hogy támadják őket. A támadások annál kevésbé voltak, mert Bukarestben eddig nem találtak megfelelő támogatásra. A Banca Nationala nem adott nekik jelentősebb visszleszállítási hitelet és a magánbankok sem bocsátották rendelkezésükre a szükséges hiteleket, tehát

kénytelenek voltak más hitelforrásokról gondoskodni. A fenti gondolatmenetben megszövegezett memorandumot küldöttség viszi le Bukarestbe.

Rádiózik? Jár operába?

akkor nem nélkülözheti a legújabb Operaismertetőt

Az opera és zeneirodalom remekműveit kimerítően ismerteti és nagyszámu kottapéldánnyal illusztrálja.

Eddig megjelent:

- Gounod: Faust 34.—
- Wagner: Lohengrin 34.—
- Bizet: Carmen 34.—
- Verdi: Aida 34.—
- Puccini: Turandot 34.—
- Erkel: Bánk bán 34.—
- Mozart: Figaro lakodalma 68.—
- Poldini: Farsangi lakodalom 34.—
- Leoncavallo: Bajazzók 34.—
- Thomas: Mignon 34.—
- Erkel: Hunyadi László 34.—
- Puccini: Tosca 34.—

Kaphatók az UJ KELET könyvosztályában.

Román, angol, francia, német, olasz, tudományos fordítások, levelek, kérvények, szloványos, irodalmi és közgazdasági cikkek. Másolások, sokszorosítások. Dr. Mandel fordító iroda. Str. Memorandului 9.

Rádió műsor

Idő: közép-európai

PÉNTEK, FEBRUÁR 7. — Budapest, 9.15: Cigányzene; 12.20: Gramofon hangverseny; 13: Pontos időjelzés, hírek; 16: Novellák. Felolvasás; 17.40: Zenekari hangverseny; 18.50: Francia nyelvoktatás; 19.30: Zenekari hangverseny; 21.10: Wenczel Béla Schubert dalestje; 21.55: Pontos időjelzés, hírek. Utána cigányzene. — Bécs, 17.30: Szonáták; 19.30: Hangverseny. — Brűnn, 19: Zongorahangverseny. — Königsberg, 20: Karének; 22.30: Szórakoztató zene. — Köln, 21: A budapesti vonósnegyes hangversenye. — Leipzig, 20: Modern dalok; 21: Kétzongorás hangverseny. — Nápoly, 21.20: Opera közvetítés. — Prága, 16.30: Szórakoztató zene; 22.20: Étermi zene közvetítése. — Róma, 20.45: Operatársulatok.

SZOMBAT, FEBRUÁR 2. Budapest, 19: Egyházi zene. 12.10. Tánclecke. 12.10, Zenekari hangverseny. 15. Gyermekek-délután. 16.15. Bodán Margit „Magyarosdélutánja” cigányzene kísérlettel. 18. Három vídám egytelvonásos. 20. Hangverseny (Zongora és ének) 21.45. Gramofon-hangverseny. 22.45. Cigányzene. Bécs. 18.10. Zeneakadémia. 21.10. Opera előadás, utána jazz zone. Breslau. 22.30. Tánczene. Brűnn. 19.15. „A cirkuszherceg” című operett közvetítése. Frankfurt. 19.30. Dalest. Königsberg. 16: Délutáni hangverseny. 22.30: Tánczene. Leipzig. 20: Bécsi és berlini slágerek. 22.30: Opera-bál közvetítése. Milánó. 21: Opera közvetítése a Scala-ból. Prága. 16.30: Népszerű hangverseny. 19:10: Egy operett közvetítése. Stuttgart. 20: Kamarazene. 21.15: Egy vígopera előadása.

Az Erdélyi Keren Hallszód nagynevű vendégének, Dr. Abeles Ottó, a Wiener Morgenzeitung v. fő-szerkesztőjének művei:

Die Genesung

Költemények. Ára kötve 60 lej.

Besuch in Erez Israel

A szerző legutóbbi palesztinai tanulmányútjának leírása. Ára kötve 62 lej.

Kaphatók az Uj Kelet könyvosztályában.

Hirdessen az Uj Keletben

Színház - Művészet

A Magyar Színház műsora:

Péntek: Élő holttest. (Napibérlet. 24. sz. C. Sorozatszám: 244)

Szombat délután fél 4 órakor: A esküvő. Ifjúsági előadás nagyon olező helyárrakkal. Bevezetőelőadást tart. dr. Csűry Bálint. Sorozatszám: 245.)

Szombat este egyenyed 9 órakor: Heddy földje. (Ujdonság először. Sobesi Samu jubileuma. Premierbérlet 25. sz. Sorozatszám: 246.)

Vasárnap fél 3 órakor: Az ördög. (Nagyon olező mozihelyárrakkal: 30, 40, 30, 20 és 10 lej. Sorozatszám: 247.)

Vasárnap fél 6 órakor: a Tábornok. (Ujdonság 5-ödször. Sorozatszám: 248.)

Vasárnap háromnegyed 9 órakor: Heddy földje. (Ujdonság 2-odszor. Napibérlet 25. szám. A. Sorozatszám: 249.)

Hétfő: Allegro ma non Troppo. (Ujdonság, először. Premierbérlet 26. sz. Sorozatszám: 250.)

A Nemzeti Színház és a Román Opera heti műsora:

Péntek: Szóktetés a szerájból.

Szombat: Hallers ügyész.

Vasárnap délután: Ember, aki hajlalt láttá.

Vasárnap este: Szóktetés a szerájból.

Hétfő: gyermekelőadás.

Kedd: Medea, (Bemutató.)

A Magyar Színház mozi-műsora:

Pénteken (utólag) fél 4 és fél 6 órakor: Howard Jeffris bűnpöre — Ki gyilkos? Helyárrak: 30, 20, és 10 lej.

A színházi iroda közleményei:

Ma este: Élő holttest. A rendkívül sikerrel felújított Tolstoj-dramát, az EM holttestet adják ma este másodsor, főszerepben Kemény Lászlóval.

Ma délután utólag: Howard Jeffris bűnpöre. Az izgalmas és érdekes film Howard Jeffris bűnpöre című cirkuszfilm ujdonságot Dolores Costelloval a főszerepben ma délután utólagra vetítik a magyar színházban. Előadások: fél 3 és fél 6 kor. Helyárrak: 30, 20 és 10 lej.

Mézesetek a Magyar Színházban. Hétfőtől kedve rengeni fognak a magyar színház falai a kacagástól. Azt a filmet fogják vetíteni, amelynél mulatságosabb kedvesebb, elragadóbb és ötletesebb ujdonsága nem volt a mozgóképfényképszínházban. Európa legragyogóbb bohózatatrakciója, így nevezték el a Mézesketet mindenütt, ahol vetítették.

Allegro, ma non troppo. Az idei évad egyik legérdekesebb ujdonságát hirdeti a műsor hétfő este: Minulescunak, az európai híru, nagytehetségű román írónak Allegro ma non troppo című új darabját. Minulescu ma Románia egyik legérdekesebb s legemlegettebb embere. Az ő személye körül forog egy nagy politikai vita, mert az ő darabja miatt adta ki a közoktatásiügyi miniszter azt a rendeletet, hogy a bukaresti diákok a bukaresti Nemzeti Színház előadásait nem látogathatják. Viszont az egész sajtó és a drámaírók szövetsége Minulescu igazát vallják.

Robinson Krusoe —vasárnap délelőtt 15 és 10 lejes helyárrakkal. Gyermekeknak lesz vasárnap délelőtt 11 órakor a magyar színházban: A Robinson Krusoe című 6 felvonásos filmmesejáték fog színpadra lépni. Helyárrak: 15 és 10 lej.

TÖZSDE

Valtapiac 1929 január 31 (Rador)

DEVIZÁK	Kolozsvár	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	Newyork
		Nyitás	Zárlat						
Zürich	3215-3216	—	—	492	3215	1103	13694	65005	1923
Newyork	166-167	520	520	255860	16605	57360	71180	3380	—
London	806-807	252157	252175	12408	807	2781	345175	16993	495
Páris	653-654	203250	203250	—	652	2241	2782	13295	39075
Milano	274-275	272150	2721	13385	873	3091	3723	17687	52325
Prága	492-493	153850	153850	—	495	1697	2106	—	2 6
Budapest	2902-2905	96750	96750	—	2910	—	12409	58925	—
Belgrad	—	913	913	—	292	1007	1249	5933	176
Bukarest	—	312	312	1545	—	3445	42737	2692	6050
Vasó	—	5820	5820	—	18	6480	7980	37887	—
Bécs	2340-2342	7895	7305	—	2347	8056	—	47477	—
Berlin	3965-3968	327306	12358	—	3975	13627	16914	8032	—

Száz lej árfolyama: (utó) Zürich 31225, Páris 1540 Budapest 34425, Bécs 42737, Prága 2030

Hotel „Terülj asztalkám“

Írta: CATHERINA GODWIN,

Egy hölgy szállt föl. Nem épen fiatal, nem is szép, de a fiatalág és szépség nyomaival. S e hölgy, kinek arcát smink és élettapasztalatok tették kifejezővé, nem titkolt érdeklődéssel vett tudomást szomszédjáról. Társalgásba kezdtek, inkább csak tagléitésekkkel, hol az ablak, hol meg a háltó felé fordulva, ahol a hölgy elegáns podgyásza tornyosult. Alkalmat találtak rá, hogy udvarias megrögzöttséggel megérintsék egymást — egyszóval meg volt a kapcsolat kentőjük között.

— Ön kétségtelenül délvidéki? — kérdezte a hölgy érdeklődéssel. Talán mexikói vagy délamerikai?

— Hogy eltalálta! — nevetett a mexikói, akinek eszébe jutott Mr. Cleen, az exotikus idegen.

— Ön feladta a podgyását? — tudakozódott a nő, kinek rézvörösrre festett haja ősi lombra emlékeztetett.

— Csak egy kis kéjutást teszék, — füllenté Sin ur. — nincs programom, megint meg akartam nézni kissé Amszterdamot.

— Milyen véletlen összetalálkozás! — ujjongott a hölgy. Ott vagyok én ott-hon!

Buzdító mozdulattal átnyújtá névjegyet:

LEA DE LEIL.

Ez kissé szimpadisan hangzott, de hiszen Sin ur, amikor mint Mr. Cleen mutatkozott be, kissé szintén a szimpadon érezte a „talált“ tárcsa nyomását és a vállalkozó szellemű hölgy idegen topogó lábát nem sok választotta el cipőjének értékes hegyétől.

Az étkezőkocsiban otték, Madameot feltűzte egy üveg bordeauxi, Sin ur pedig átengedte magát — átengedte magát a vágyakozás őszies szomszédnője után . . .

De a buja alakú Madame de Leil felkerekedett s visszasietett a fülkébe.

— Mindjárt a határon vagyunk! . . .

Ugy áll a dolog, — közölte bizalmasan, — hogy van egy és más kofferemben . . . érti, ugy-e? . . . látom, hogy ön uriember — csak egyetlen kézitáskája van — talán lenne olyan kedves, hogy átmenetileg elvállalja az én kofferemet?

Ez a kérés láthatóan zavarba hozta hölgyünket.

— Kizárt dolog! — tiltakozott.

— Oh, — békítette a hölgy, — nem kell aggodalmaskodnia. Egészen közel hajolt Sin urhoz és diszkrétén suttogta: A vámvizsgáló tiszt régi barátom.

Az uriember máris barátságosan mosolygott — sőt ügyelni kellett magára, hogy hangosan fel ne kacagjon.

Az aztán érdekes volt, hogy a tapasztalt hölgy kíséretében milyen simán átjutott a határon. A határvizsgáló tiszt barátságosan szalutált.

Ez a nő érti a dolgot. Kétségtelenül szép mult állt mögötte és Sin urban felismerte a jövő emberét!

Talán gyakran szokta átlépni a határt — manapság annyiféleképpen foglalkoznak az emberek . . . úgy látszik azonban, hogy valamikor más foglalkozást űzött.

— És Amszterdamból hová akar tovább utazni? — kérdezősködött Madame de Leil.

— Amerikába! — vágta rá Sin ur. Miért is ne tartson mindjárt a legnagyobb lehetőségek hazája felé!

— Sokat kell ám mesélnie nekem az utazásairól, — melegedett fel barátságos hölgyünk. Ha úgy tetszik, szívesen látom vendégül kis villámban Amszterdamban.

Mr. Cleen meghajolt: — Végtelenül kedves.

Titokban vizsgapillantást vetett rá; vajjon megbízhatik ebben a nőben? . . .

— Madame bizonyára érdeklődik drágakövek iránt? — kérdezte kis szívet mulva és de Leil asszony ruhakivágására tekintett, amely fölött feltűnően szép smaragd hímblózott.

— Oh, hogyné! — tért ki az utitárs és titokban vizsgapillantást vetett a férfire; vajjon megbízhatik-e benne?

— Madame nem hord fülbevalót? — makacszkodott amaz. Azt hiszem, egy pár nagy buton pompásan hatna fülecskéjén.

— Gondolja? — élénkült fel hölgyünk és rendbehozta bájait, melyeknek hatalmában még mindig hitt.

— Én briliánsokban dolgozom, — vallotta be Mr. Cleen.

— Kereskedik velök? — kérdezte Madame kissé lehűtve.

— Dehogy, — tiltakozott szomszédja előkelően. — én egyenest a forrástól jövök!

— Oh — ön maga briliánsosó volt?

— Hogy eltalálta! — mosolygott az exotikus utitárs. Ha megengedi, majd Amszterdamban mutatok egy-két mirtát.

XIII.

Sin ur immár három napja volt Amszterdamban, három napja az őszies Lea bilincseiben, beisőleg azonban már menekült tovább.

Lustán nézegette az ápolt kert az elegáns villából és megállapította, hogy megvannak az előnyei, ha az ember kívül lakik a városban, távol a kíváncsi pillantásoktól. Az okos Lea értett hozzá, hogyan kell ilyen gazdag és diszkrét otthont összehozni. A multban nem egy intím ünnepelet tarthattak itt, ma már azonban Madame érett volt az ilyen idillekhez. Olyan asszonyok, akik a fiatalág éveiben kedvelik a futó kalandokat, idősebb korban gyakran szívesen látják a tartós kapcsolatokat és felfedezik magukban a hűség és polgáriasság iránti hajlamot.

— Ah, — sóhajtott fel többé már nem új barátónk s szavaival csak fokozta vendégének menekülési vágyát, — mindig ezt álmodtam magamnak: örökké itt élni egy hozzám hasonló lelkületű férfivel.

— Én nomád természet vagyok, — jelentette ki udvariatlanul Mr. Cleen, — nincs maradásom sehol.

Nem, valóban nem volt maradása sehol . . . az ördögbe is . . . ! A briliánsok most már itt is kísértének az újságokban. „A közönség óvakodjon megvásárlásuktól!“ Igaz ugyan, hogy Amszterdam volt a legnagyobb briliáns piac, erre számított épen Sin ur — de Lea asszony már túlságosan sokat beszélt drágakövekről és érzelmekről; belebolondult a briliánsosóba és óriási köveibe.

— Madame, — jelentette ki végül exotikus vendége, — boldoggá tenné, ha megengedné, hogy köszönetképpen mind e meleg vendégbarátságért felajánljam

önnek a drágaköveket — azonban, hogy őszinte legyek — pillanatnyilag ök az egyetlen stabil tőkém.

— Oh — én azt hittem, hogy monsieur nagy üzleteket kötött Mexikóban? — kérdezte a hölgy észrevehető csaldással hangjában.

— Ugy is van, — válaszolt Cleen ur és pislogott, — de azután . . .

— Azután??

— . . . azután, — ismételte a „mexikói“ — egy szép napon elveztettem az uccán egész óriási nyereségemet — pénztárcámat, benne a megszámlálhatatlan sok ezerdollárossal . . .

— Micsoda?! . . . És ön nem mozgatót meg mindent, hogy visszakapja a pénzt? — izgatódott Madame gyanakodva.

Mr. Cleen azonban megcsóváta sulyos kobakját és széles tenyerét elégikusan kitérta:

— . . . Én fatalista vagyok . . . hiszen ma már úgy sincsenek becsületes emberek . . . ha mégis valahol nyomát találná a veszteség kihirdetésének, akkor legalább tudja, hogy ez tőlem indult ki.

Az őszies hölgy most téliessé változott.

— Ha azonban ezzel örömet szerezhetek önnek, — kezdte újra a vendég kis csend után — akkor hajlandó lennék rá, hogy értékük feléért mégis átengedjem a briliánsokat . . .

Madame de Leil, akinek minden branchban voltak tanácsadói, egy délutánra kölcsönkérte a köveket és már esteire a lugásban felszolgált diszkrét souper alatt előterjesztette ajánlatát.

Véletlen volt-e, vagy jól megfontolt manőver? A ravasz nő aranytáskájából épen az az újság kandikált elő, amelyben a két óriási briliáns megvételére vonatkozó óvás megjelent.

Ez némiképen nyugtalanította Sin urat és barátinője ajánlatától is elvette a kedvét; Lea, úgy látszik, a kövek értékét alábecsülte, a sajátját pedig túlbecsülte.

De hát holnapután ugy is indul a hajó Newyork felé! Ha elfogadja az ajánlatot, akkor anélkül indulhat utnak új lehetőségei felé, hogy szerencsetárcájának tartalmát csak a legkevésbé is meg kellene dezmálnia.

A fehérkötés leányra gondolt — a szegény pára nem értette a módját — Madame azonban tisztában volt vele, miként kösse meg kellő bájjal az üzletet. Félvilági nő volt ugyan, de azért egészen kiismerte magát a világban.

XIV.

A buesüsten Madame mélyen dekolált ruhában jelent meg, új ékköveinek fényében. Mutatni akart valamit. Sin ur pedig az újból szerephez jutó frakkal együtt Cleen ur lényét is magára ölté és egy mulatóhely páholyában hanyagul hátradőlt briliánsok tüzeiben tűndöklő társnője oldalán.

Akrobaták mutatták be művészetüket, nyújtón tekeröztek és vidáman fickándoztak a szédítő magasságban.

Hah — csak nem lezuhanni! Sin ur megértette, hogy a győzedelmes élet ma szintén nem egyéb akrobatamutatványról . . . Kik ma az uralkodó egzisztenciák? Vajjon nem azok-e, akik

vakmerő egyensúlyozásokat viszem végbe a lejtőn? Nem azok, akik lecsúszóban, vagy felkapaszkodóban vannak és mégis a tökéletes biztonság pózában feszítenek?

Titokban megszorította az őszies Lea kezét; ő már alighanem háta mögött hagyta a lejtőt.

Milyen impozáns jelenség volt briliánsainak diszében, kipirult orcájával. Most egészen nyáriás volt; a gyanus újsággal szakadatlanul hűsítette, legyezgette magát.

Épen nehézsúlyú atléta produkálta magát. Sin ur azon törte a fejét, hogy mire emlékeztette ez az ember . . . megvan: önönmagára! Ez a széles koponyájú, bikanyakú, rézbarnaképi fickó, fekete hajával és duzzadt ajkával a megtevesztésig hasonlított rá. Ez az izomember!

Az exotikus vendég a páholyban kihuzta magát és lármásan tapsolt. A sárga trikós atléta láttára, kinek hasán aranycsillag diszjelgett, csakugyan hitt szerencsecsillagában.

Madame is pozitúrába vágta magát és lorgngettén keresztiül elismerően nézett az izomemberre. Jó hangulata csak fokozódott, mikor egy excentrikus lépett a szimpadra, aki eszeveszett mókákkal mulattatta meg a rikoltozó közönséget.

De Leil asszony ugy kacagott, hogy óriási drágakövei csak ugy villogtak a fülében, odahaza azonban hevesen zokogni kezdett, mert Mr. Cleen hátulról elhagyta.

Már pedig Mr. Cleennek csak ugy repesett a szíve örömeiben másnap reggel, mikor a hajóról egyre kisebbnek és kisebbnek látta barátinőjének telt időmunkát, melyek végül is az emlékezés egy kis pontocskájáig zsugorodtak össze.

A kajandor mit sem becsül jobban annál a pillanatnál, melyben a függöny összeesapodik, mert mindig újabb és újabb színhelyre vágyik, újabb és újabb drámái számára.

XV.

John Sin nagyuri pózban plient luxus-kabinja előtt kényelmes fekvőszékében, — ez volt hajszás életének első igazi pihenője!

Roppantul hízelt meg, hogy a pincér olyan előzékenyen szolgált ki; aligha sejtette, hogy az előkelő vendég maga is pincér volt.

(Folyt. köv.)

APRÓHIRDETÉSEK
Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 5 lej. Álláskeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apóhirdetéseket díja előre fizetendő. Jelzés levelet csak ugy továbbítunk, ha portó bélyeg mellékelve van. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előtérítőknek 150 lej.

Két elegáns berendezett különbejárati szoba, fürdőszoba használatra, esetleg elutazással febr. 1-re kiadó. Telefon 12.42.

Férfiruha-üzlet
Temesvár főterén
berendezéssel és kevés áruval, csatládó ok miatt, kedvező feltételekkel átadó. Levelet „Férfiruha“ jelzéssel a lap kiadóhivatalába kerünk.

Garzel
fierarie - vasúzet
CLUJ
(Kolosvár) P. M. Viteazul 13. szám.
Telefon 10-43

KIADÓHIVAT
Str. Pa
SZERKESZTO
Ejeli telef
ELŐFIZETESI
Egész év
Félévre
Negyedévr
Egy hóra .
X évfolyan
1929 Febr
• 5689 é

Kezdjük i
Három hónapja part a kormányt log ebből az alkévi nyereségmórsim végzett egész egyszerű pir megoldást. gult Morális tér helyreállították, adtak. Persze az nem szabad méseket levonni kü kormány idejének den cseppjét a sok sziszifuszi fizikai lehetlens szolidációs progr zálátni.
De azért nem ha a kormánytagjai közül akad esenek megeléged zeti parasztpárt hve mondotta sorok írójának. a dollár. Ami kedéseket illeti mgy, de a korrup hájtóvadászatnak lehet látni. Musz A türelmetlen seők ugylátszó mert már tetek bukaresti távira párti képviselők galom indult m iticiatívából törv nak be a köztisz tenek ellenőrzés az első fecske, korrupciómentess Azí hisszük, ho letre méltó sz akció ezuttal ro got. A közis eredetét kutató t mázása nálunk a felé sühet el. N polgárháboru leh olyan hatalmas t detét kellene k kálni, amely az o kintléyes hányada osztályal szeml viselni sohasem Mert mi bagadás enyésző csekély s nek a vagyona m De legyünk ősi viselők hibásak a összes előző kor éhbérel dotáltá hogy embernek k pán, aki ilyen k tévedt meg nem is inkább, mert e nem is voltak Söt. A liberális burkoltan nemzet giai faktorra ava
A Wilen
febr. 3-án v
A miting szó